

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2012 m. rugpjūčio 17 d.

Lietuvos ekonominė plėtra lėtėja. Tokia ekonomikos raida atitinka ankstesnius perspektyvų vertinimus, todėl realiojo BVP plėtros prognozės iš esmės nekeičiamos: numatoma, kad 2012 m. realusis BVP didės 3,0, o 2013 m. – 3,4 proc. Tarptautinių ir kitų institucijų ekonomistai kol kas numato, kad pasaulio ūkinė raida tolesniu prognozuojamu laikotarpiu turėtų pagyvėti, tačiau neapibrėžtumas dėl jos yra itin didelis. Ypač sudėtinga padėtis euro zonoje, kurios ūkis atsidūręs ties antrojo nuosmukio riba. Šiame regione valstybėms tenka spręsti problemas dėl didelio valdžios ir privačiojo sektorių įsiskolinimo, finansų sektoriaus nuostolių ir kapitalo stiprinimo poreikių. Siekiant spręsti euro zonos valstybių finansų problemas, 2012 m. viduryje buvo sutarta padėti pagrindus euro zonos bankinei sąjungai. Tolesni sprendimai, ypač kuriant fiskalinę sąjungą, veikiausiai nebus greitai priimti, o struktūriniai ekonomikos pasikeitimai dar užtruks, todėl tvarus ūkio augimas euro zonoje artimiausiu metu tebėra nedaug tikėtinas.

Prastesnė išorės aplinka turi poveikį užsienio prekybai. Lietuvos gamintojų eksportas auga vis mažiau: be mineralinių produktų, kurių eksporto raidą kurį laiką veikė naftos perdirbimo įmonės laikinas sustabdymas, pagreitį praranda ir kitų pagrindinių pramonės šakų produkcijos prekyba užsienio rinkose. Be to, vis mažiau didėja reeksporto apimtis – daugiausia dėl didelės bazės, susidariusios dėl prieš metus suintensyvėjusios prekybos automobiliais. Numatome, kad išorės paklausa artimiausiais ketvirčiais didės vis mažiau, todėl Lietuvos eksporto augimas dar gali sumažėti; jis turėtų pagyvėti tik kitąmet, jei, kaip tikimasi, bus aktyvesnė pasaulio ūkinė raida.

Šalyje netolygiai auga privatus vartojimas. Po reikšmingesnio ūgtelėjimo praėjusiais metais ir šių metų pradžioje vartojimas dabar kyla daug mažiau. Lėtesnei vartojimo plėtrai įtakos turi besikeičiantis vartotojų pasitikėjimas ir lūkesčiai dėl ūkio padėties – nors šie rodikliai per paskutinius kelis ketvirčius keitėsi nedaug, jie yra prastesni nei prieš metus. Tai lemia neaiški pasaulio ūkio situacija ir tik pamažu bei neužtikrintai atsigaunanti Lietuvos darbo rinka. Kai pasitikėjimas ir lūkesčiai yra žemesnio lygio už šių rodiklių vidurkį per ilgiau kaip dešimtmetį, realusis privatus vartojimas prognozuojamu laikotarpiu turėtų augti gana lėtai. Numatoma, kad 2012 m. jis padidės 4,2, o 2013 m. – 2,8 proc.

Atsargus perspektyvų vertinimas veikia investicijas. Investicijos kyla nemenkai, tačiau jų pokyčiams didžiausią įtaką daro ES fondų remiamos investicijos į infrastruktūrą – kelių statybą ir rekonstrukciją, kitų inžinerinių statinių statybą. Investicijos į mašinas ir įrenginius kinta labai nevienodai – jos sparčiai didėjo per 2010 m. antrąjį ir 2011 m. pirmąjį pusmečius, vėliau stabtelėjo, 2011 m. pabaigoje vėl ūgtelėjo, o šiemet stabilizuojasi. Paveiktos neapibrėžtumo dėl pasaulio ekonominės raidos investicijos į transporto priemones gana reikšmingai krinta. Netolygios ir neveržlios investicijų raidos tikimasi ir prognozuojamu laikotarpiu. Numatoma, kad šiemet investicijos didės 4,5 proc. – gerokai mažiau negu 2011 m. ir vidutiniškai nuo duomenų rinkimo pradžios. 2013 m., tikimasi, kad jos padidės 7,6 proc.

Atsargūs ir darbuotojų samdos sprendimai. Šiek tiek pastebimiau darbuotojų gausėja užsienio konkurencijai atvirame ekonomikos sektoriuje, ypač apdirbamojoje gamyboje. Tačiau yra ekonominės veiklos rūšių, kuriose darbuotojų mažėja, pavyzdžiui, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų, švietimo, administracinėje ir aptarnavimo veiklose. Apdairių verslo plėtrą rodo lanksčių darbo formų taikymas – samdomi nauji darbuotojai daugiausia dirba ne visą darbo dieną. Atsargi politika įgyvendinama ir darbo apmokėjimo srityje. Nors vidutinis darbo užmokestis jau kurį laiką kyla, bemaž trečdalis jo padidėjimo lemia nereguliariosios išmokos – premijos ir priedai. Tai ypač pastebima privačiame sektoriuje, kur nereguliariųjų išmokų dalis, palyginti su visu darbo užmokesčiu, dabar yra didesnė negu prieš ekonomikos nuosmukį. Kaip ir investicijoms į gamybos plėtrą, darbo rinkos raidai reikšmingą poveikį turės šalies ekonominės raidos perspektyvų vertinimas. Įmonių pasitikėjimui ir lūkesčiams esant nuosaikesniems, padėtis darbo rinkoje turėtų gerėti nedaug. Prognozuojama, kad dirbančiųjų skaičius 2012 m. turėtų padidėti 1,4, o 2013 m. – 1,5 proc.

Dėl išorės veiksnių metinė infliacija pastaruoju metu mažėja. Kritus pasaulinėms kainoms, lėčiau kyla maisto kainos Lietuvoje, jų įtaka infliacijai, palyginti su 2011 m. viduriu, kai buvo didžiausia per keletą metų, labai sumenkusi. Vis dėlto būtent

maisto kainos kartu su administruojamosiomis kainomis labiausiai lemia infliaciją. Degalų kainų poveikis sumažėjęs, tačiau jų, taip pat ir kitų su išore susijusių veiksnių įtaka infliacijai prognozuojamu laikotarpiu gali būti didesnė nei šiuo metu tikimasi: numatomas prastesnis derlius kai kuriuose svarbiuose grūdų auginimo regionuose, naftos kainų kaitos perspektyva nėra aiški. Su vidaus situacija susijusi grynoji infliacija yra maža ir neturėtų daug didėti, tebesant gana sudėtingai situacijai darbo rinkoje ir santykinai nedaug kylant darbo užmokesčiui. Numatoma, kad 2012 m. infliacija bus 2,9, o 2013 m. – 2,4 proc.

Numatoma Lietuvos ekonomikos raida 2012–2013 m.

	2012 m. rugpjūčio mėn. prognozė			2012 m. gegužės mėn. prognozė		
	2011	2012*	2013*	2011	2012*	2013*
Kainų ir sąnaudų kaita (% pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija (apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą)	4,1	2,9	2,4	4,1	2,9	2,7
BVP defliatorius	5,3	3,2	2,4	5,3	3,2	2,6
Darbo užmokestis (kompensacija vienam dirbančiajam)	4,0	3,1	2,9	4,0	2,3	2,6
Importo defliatorius	12,8	4,4	1,8	12,8	5,4	1,9
Eksporto defliatorius	11,7	3,9	1,9	11,7	5,7	2,0
Ekonominis aktyvumas (palyginamosiomis kainomis, %, pokytis per metus)						
Bendrasis vidaus produktas**	5,9	3,0	3,4	5,9	3,0	3,5
Privataus vartojimo išlaidos	6,1	4,2	2,8	6,1	4,6	3,1
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	0,2	0,7	1,9	0,2	0,6	1,9
Bendrojo pagrindinio kapitalo sudarymas	17,1	4,5	7,6	17,1	5,0	8,0
Prekių ir paslaugų eksportas	14,1	4,4	6,5	14,1	5,3	5,8
Prekių ir paslaugų importas	12,9	5,3	7,2	12,9	7,1	6,3
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (vidutinis metinis, %, palyginti su darbo jėga)	15,4	13,4	11,9	15,4	13,7	12,2
Užimtieji (% pokytis per metus)	2,0	1,4	1,5	2,0	1,1	1,4
Išorės sektorius (% palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	-1,3	-2,3	-3,0	-1,3	-2,8	-3,1
Einamosios sąskaitos balansas	-1,6	-3,1	-3,5	-1,6	-3,0	-3,3
Einamosios ir kapitalo sąskaitų balansas	0,9	-1,1	-1,9	0,9	-1,0	-1,6

* Prognozė.

** | BVP sudedamąsias dalis neįtraukti atsargų pasikeitimai.